

Viktigare lagar & förordningar

Inför halvårsskiftet 2004

Innehållsförteckning

Några siffror om lagar och förordningar	6
Information om svensk lagstiftning	6
Justitiedepartementet	7
Snabbdomstol för brottsmål införs på försök	7
Bättre finansiering av flygplan	7
Ett utvidgat straffansvar för människohandel	8
Ett utvidgat straffansvar för korruptionsbrott	8
Ändringar i Sekretesslagen	9
Utrikesdepartementet	10
Åtgärder för att klarlägga asylsökandes identitet	10
Transportörsansvar	10
Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut	11
Människosmuggling och tidsbegränsat uppehållstillstånd för målsägande och vittnen	11
Förvarsdepartementet	13
Socialdepartementet	14
Bostadsbidrag och barns förmögenhet	14
Ny smittskyddslag	14
Bastuklubbslagen försvinner	15
Kliniska läkemedelsprövningar	15
Arvsfondsdelegationens ställning stärks	15
Finansdepartementet	16
Skattereduktion för utgifter för byggnadsarbete på bostadshus (ROT-avdrag)	16
El i vissa industriella processer befrias från skatt	16
Europabolag likställs med aktiebolag	17
Undantag från skattskyldighet för ersättningar i form av royalty och avgift ...	17

Ändrade regler för överföring av periodiseringsfond och expansionsfond	17
Övergångsbestämmelser för privatinförsel av tobak	18
Taxeringsvärdering av lantbruksfastigheter ändras	18
Begränsningsregel för förmögenhetsskatten	18
Förstärkt skydd för försäkringstagare i livförsäkringsbolag	19
Premiepensionssystemet förenklas	19
Bankernas inlåningsmonopol avskaffas	20
Bostadsrättsföreningar ska meddela uppsägning	20
Möjlighet till förenklat tullförfarande	20
Utbildningsdepartementet	21
Utökad användning av rekryteringsbidrag till vuxenstuderande	21
Visstidsutbildning vid särskilda resurscenter	22
Statsbidrag till personalförstärkningar i skola och fritidshem	22
Jordbruksdepartementet	23
Ändrade bestämmelser om val till sametinget	23
Höjda stödnivåer för jordbruket i norra Sverige	23
Ny produktsäkerhetslag	24
Stärkt konsumentskydd vid finansiell rådgivning	24
Kulturdepartementet	25
Miljödepartementet	26
Fem vattendistrikt	26
Motorfordons avgasrening	26
Miljöbedömning av planer och program	27
Stöd ur Kärnavfallsfonden till ideella föreningar	27
Vattenskotrar	27
Ozon	28
Näringsdepartementet	29
Järnvägslag	29
Moderniserad konkurrensövervakning	30

Bolagsverket – ny myndighet	31
Handel med utsläppsrätter	31
Lag om sjöfartsskydd	32
Vägmärke för trafikplatsnummer	32
Lag om arbetstagarinflytande i europabolag	32
Avgift till Alfa-kassan	33

Några siffror om lagar och förordningar

Antalet gällande lagar beräknas för närvarande uppgå till ca 1 200, och förordningar, tillkännagivanden m.m. till 2 200.

Under första halvåret 2004 kommer ca 650 författningar att publiceras i SFS (första halvåret 2003 var antalet 455). Av dessa är 17 nya lagar och 35 nya förordningar. I övrigt är de publicerade författningarna ändrings- eller upphävandeförfattningar.

Departementssekreterare Elisabeth Bodéus
Granskningsenheten, Justitiedepartementet
Tfn 08-405 48 44

Information om svensk lagstiftning

Lagrummet är en webbportal till det offentliga rättsinformationssystemet och innehåller bl.a. lagar, förordningar och rättspraxis.

Adress: www.lagrummet.gov.se

Rixlex är en databas som finns tillgänglig via riksdagens webbplats och som innehåller dokument från flera år tillbaka. Där finns bl.a. författningar i fulltext, propositioner, motioner, utskottsbetänkanden och snabbprotokoll.

Adress: www.riksdagen.se/debatt

SverigeDirekt innehåller information om och länkar till all offentlig verksamhet. Med hjälp av en sökmotor kan man söka på alla webbplatser inom det offentliga Sverige.

Adress: www.sverigedirekt.se

Regeringskansliets webbplats: www.regeringen.se

Sveriges riksdags webbplats: www.riksdagen.se

Justitiedepartementet

Pressekreterare Linda Romanus (hos Thomas Bodström)

Tfn 08-405 47 22

Pressekreterare Stefan Engström (hos Mona Sahlin)

Tfn 08-405 13 44

Pressekreterare Dan Svanell (hos Pär Nuder)

Tfn 08-405 40 02

Snabbdomstol för brottsmål införs på försök

Lag om försöksverksamhet med snabbare handläggning av brottsmål, lag om ändring i rättegångsbalken, 23 kap. 22 § (prop. 2003/04:89 Åtgärder för ett effektivare och snabbare brottmålsförfarande)

De flesta enklare brottsmål ska kunna prövas snabbare av domstol. Tingsrätt och åklagare ska inom ramen för förfarandet få delge stämningar och andra handlingar i brottmål genom förenklad delgivning. Det innebär bland annat att den misstänkte inte behöver skicka tillbaka ett delgivningskvitto om en stämningsansökan för att anses delgiven. För att delgivning av stämningen ska anses ha skett får inte längre tid än fem veckor ha gått från delgivningspunkten till det att polisen upprättade en anmälan om brottet. De brottsutredande myndigheterna får på så sätt goda skäl för att handlägga ärendet så snabbt som möjligt.

Bättre finansiering av flygplan

Flygplan finansieras ofta genom olika former av leasing. Det har inte funnits någon praktisk användbar möjlighet att skapa rättsligt skydd för en sådan finansieringslösning i svensk rätt. Nu blir det möjligt för den som köper eller

leasar ett flygplan att skydda sin rätt till flygplanet genom inskrivning i ett nytt register – inskrivningsregistret för luftfartyg.

Lagändringarna behandlas i prop. 2002/03:18 Ersättning vid flygolyckor.

Ett utvidgat straffansvar för människohandel

Den 1 juli 2004 utvidgas straffbestämmelsen om människohandel för sexuella ändamål till att omfatta människohandel som inte är gränsöverskridande samt människohandel som syftar till andra former av utnyttjande än sexuellt utnyttjande, t.ex. utnyttjande i tvångsarbete eller för avlägsnande av organ. I konsekvens med detta kommer brottet fortsättningsvis att benämnas människohandel. Straffet är fängelse, lägst två och högst tio år eller, om brottet är mindre grovt, fängelse i högst fyra år. Även försök, förberedelse och stämpling till människohandel, liksom underlåtenhet att avslöja sådant brott kriminaliseras. Den nya straffbestämmelsen om människohandel syftar till att uppfylla åtagandena i ett FN-protokoll om människohandel samt till att genomföra EU:s rambeslut om bekämpande av människohandel.

Ett utvidgat straffansvar för korruptionsbrott

Inom ramen för Europarådet har en straffrättslig och en civilrättslig konvention om korruption, liksom ett tilläggsprotokoll till den straffrättsliga konventionen arbetats fram, vilka Sverige avser att ratificera. För att uppfylla åtagandena i den straffrättsliga konventionen och dess tilläggsprotokoll kommer ändringar i brottsbalkens korruptionsparagrafer att träda i kraft den 1 juli 2004. Ändringarna innebär en viss utvidgning av den personkrets som kan hållas ansvarig för korruptionsbrott. Det blir straffbart i Sverige för bland annat utländska ministrar och utländska parlamentariker att låta sig mutas. Det är redan tidigare straffbart att besticka sådana personer. Såväl mut- som bestickningsbestämmelserna blir i och med lagändringen

tillämpliga på ledamöter av parlamentariska församlingar i mellanstatliga organisationer som Sverige är medlem i, liksom domare och andra funktionärer i internationella domstolar vars domsrätt Sverige godtar, samt på utländska skiljemän. Det införs även en särskild straffskala för grova fall av bestickning.

Ändringar i Sekretesslagen

Sekretesslagen (1980:100) ses över fortlöpande. Under år 2004 träder bl.a. följande ändringar i kraft. Fr.o.m. den 1 juli kommer sekretessen för fotografier av enskilda i offentliga register, t.ex. passfotografier, att skärpas. Sådana fotografier skall omfattas av sekretess om det inte står klart att fotografiet kan lämnas ut utan att den enskilde eller någon närstående till den enskilde lider men. När det gäller förundersökningssekretessen till skydd för enskildas personliga och ekonomiska förhållanden har sedan år 1999 huvudregeln varit att sådana uppgifter omfattas av sekretess. Fr.om. den 1 juli kommer huvudregeln att vara att uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden som lämnas över till en domstol, t.ex. med anledning av en häktningsförhandling, skall vara offentliga hos domstolen.

Utrikesdepartementet

Pressekreterare Anders Hagquist (hos Laila Freivalds)

Tfn 08-405 56 81

Pressekreterare John Zanchis (hos Carin Jämtin)

Tfn 08-405 59 39

Pressekreterare Andreas Norman (hos Barbro Holmberg)

Tfn 08-405 55 50

Åtgärder för att klarlägga asylsökandes identitet

Från och med den 1 juli 2004 kommer det att vara möjligt att helt eller delvis sätta ned dag- och bostadsersättning för en utlänning som fyllt 18 år om han eller hon försvårar utredningen i ärendet om uppehållstillstånd genom att inte medverka till att klarlägga sin identitet. Möjligheten att sätta ned dagersättning för en ensamstående person som fyllt 16 men inte 18 år tas bort. Ändringarna återfinns i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Transportörsansvar

I utlänningslagen (1989:529) genomförs rådets direktiv 2001/51/EG av den 28 juni 2001 om komplettering av bestämmelserna i artikel 26 i konventionen om tillämpning av Schengenavtalet av den 14 juni 1985. Genomförandet innebär att den transportör som inte fullgör sin skyldighet att kontrollera att en utlänning som han transporterar innehar pass och de tillstånd som krävs för att resa in i Sverige kan åläggas att betala en särskild avgift om högst 46 000 kr per utlänning. Om transportören visar att han har haft skälig anledning att anta att utlänningen hade rätt att resa in i Sverige eller

om det framstår som uppenbart oskäligt att ta ut avgiften skall transportören dock inte betala någon särskild avgift. Transportören bör vid kontrollen kunna upptäcka avsaknad av eller uppenbart falska handlingar. Han skall inte behöva göra någon mer ingående kontroll som kräver expertkunskap i fråga om förfalskningar. Ändringarna träder i kraft den 1 juli 2004.

Verkställighet av avvísings- och utvisningsbeslut

I utlänningslagen (1989:529) införs bestämmelser som innebär att det i beslut om avvísning eller utvisning skall anges till vilket land eller vilka länder verkställighet av ett avvísnings- eller utvisningsbeslut skall genomföras och att det är till detta land eller dessa länder som verkställighet skall ske. En utlänningsbeslut som skall avvisas eller utvisas får dock alltid sändas till ett land som han eller hon visar att mottagande kan ske i. Ändringen träder i kraft den 1 juli 2004.

Människosmuggling och tidsbegränsat uppehållstillstånd för målsägande och vittnen

Vissa straffbestämmelser i utlänningslagen skärps för att uppfylla kraven i rådets direktiv 2002/90/EG av den 28 november 2002 om definition av hjälp till olaglig inresa, transitering och vistelse samt rådets rambeslut av den 28 november 2002 om förstärkning av den straffrättsliga ramen för att förhindra hjälp till olaglig inresa, transitering och vistelse. Ändringarna innebär bl.a. att straffet för människosmuggling och organiserande av människosmuggling höjs till fängelse i högst två år. Är brottet att anse som grovt skall dömas till fängelse, lägst sex månader och högst sex år. Är brottet att anse som ringa skall dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Dessutom införs en bestämmelse i utlänningslagen (1989:529) som gör det möjligt för en förundersökningsledare att ansöka om ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för utländska målsägande och vittnen, bl.a. offer för människohandel, då det anses befogat med hänsyn till genomförandet av förundersökning

eller huvudförhandling i brottmål, Ändringen innebär att dessa utlänningar ges laglig möjlighet att stanna kvar i Sverige för att genom vittnesmål och annan bevisning bistå brottsutredande personal. Under den tid de vistas här kommer de att få tillgång till hälso- och sjukvård och socialt bistånd.

Ändringarna träder i kraft den 1 oktober 2004.

Försvarsdepartementet

Pressekreterare Magnus Edin (hos Leni Björklund)

Tfn 08-405 25 66

Socialdepartementet

Pressekreterare Refik Sener (hos Lars Engkvist)

Tfn 08-405 33 72

Pressekreterare Paula Burrau (hos Berit Andnor)

Tfn 08-405 52 25

Pressekreterare Kicki Mäler (hos Morgan Johansson)

Tfn 08-405 14 35

Bostadsbidrag och barns förmögenhet

Vid beräkning av bostadsbidrag skall bortses från sådana tillgångar som ett barn har fått genom t.ex. gåva, om barnet har fått egendomen av någon annan än sin förmyndare. Förvärvet skall vara förenat med villkor som dels innebär att förmyndaren är skild från förmögenhetens förvaltning, dels anger vem som i stället skall vara förvaltare.

Ny smittskyddslag

En ny smittskyddslag börjar gälla. Lagen skall ge samhället möjlighet att vidta åtgärder för att skydda befolkningen från smittsamma sjukdomar, samtidigt som den enskilde skyddas från onödigt långtgående ingrepp. Den nya lagen ges en klarare inriktning på smittskyddsåtgärder som riktar sig till människor. Smittskyddsåtgärder som riktas mot djur eller objekt skall i sin helhet regleras i andra lagar.

Bastuklubbslagen försvinner

Den s.k. bastuklubbslagen (lagen om förbud mot s.k. bastuklubbar och andra liknande verksamheter) upphör att gälla.

Kliniska läkemedelsprövningar

Sedan den 1 maj 2004 gäller nya bestämmelser i läkemedelslagen om kliniska läkemedelsprövningar. Bestämmelserna innebär ett förbättrat skydd för de försökspersoner och patienter som deltar i läkemedelsprövningen. Bl.a. gäller nya krav avseende information till och samtycke från försökspersonerna och patienterna. Vidare ges ökat skydd för dels unga, dels vuxna som lider av sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller annat liknande förhållande.

Arvsfondsdelegationens ställning stärks

Arvsfondsdelegationens ställning som en egen myndighet direkt under regeringen stärks. Delegationen skall inte längre lämna över vissa ärenden till regeringen utan besluta om allt stöd, oavsett beloppets storlek. Regeringen kan besluta att en annan myndighet skall få förmedla visst stöd ur Arvsfonden under en bestämd tidsperiod.

Finansdepartementet

Pressekreterare Eva Rosengren (hos Bosse Ringholm)
Tfn 08-405 16 25

Pressekreterare Anette Törnqvist (hos Gunnar Lund)
Tfn 08-405 14 86

Pressekreterare Ulrika Borg (hos Lars-Erik Lövdén)
Tfn 08-405 15 99

Skattereduktion för utgifter för byggnadsarbete på bostadshus (ROT-avdrag)

En skattereduktion kan ges till fastighetsägare och innehavare av privatbostadsrätter. Skattereduktionen uppgår till 30 procent av utgifterna för byggnadsarbetet. Med byggnadsarbete avses reparationer och underhåll samt om- och tillbyggnad av bostadshus. För småhus kan skattereduktionen uppgå till högst 10 500 kronor och för en privatbostadsrätt till högst 5 000 kronor. För hyreshus kan skattereduktion uppgå till högst 20 000 kronor eller tre gånger fastighetsskatten för bostadsdelen för kalenderåret 2004. Reglerna föreslås träda i kraft den 1 november 2004 och tillämpas retroaktivt på byggnadsarbeten som utförs under tiden den 15 april 2004 - 30 juni 2005.

El i vissa industriella processer befrias från skatt

Den nollskattesats som hittills har gällt för el som förbrukas inom industrin har slopats och ersatts av en skattesats på 0,5 öre per kWh. Ett undantag från skatten införs för elförbrukning i vissa industriella processer t.ex. vid

tillverkning av råaluminium, klor-alkali, klorat och koppar och el som används till skrotsmält-, gjuteri- och smidesugnar eller vid produktion av glas och keramiska varor.

Europabolag likställs med aktiebolag

Den nya företagsformen Europabolag likställs med aktiebolag i inkomstbeskattningen. Ändringen träder i kraft den 8 oktober 2004 då EG-förordningen om stadga för europabolag börjar gälla. Europabolag är en europeisk aktiebolagsform som medlemsstaterna enats om.

Undantag från skattskyldighet för ersättningar i form av royalty och avgift

Räntor och royalties som betalas mellan närstående företag i olika medlemsstater undantas från beskattning i den medlemsstat där de uppkommer. Bestämmelserna tillämpas på ersättningar efter år 2003.

Ändrade regler för överföring av periodiseringsfond och expansionsfond

När en ombildning sker genom att tillgångar överförs till ett aktiebolag från en enskild firma eller ett handelsbolag i utbyte mot aktier (s.k. apportemission) ska enligt gällande regler anskaffningsutgiften för aktierna minskas med ett belopp som motsvarar överförd periodiseringsfond eller expansionsfond. Nu slopas särbestämmelserna för bolagsbildning genom apportemission. I stället föreslås att de regler som gäller vid vanlig kontant bolagsbildning ska gälla generellt. De ändrade reglerna tillämpas retroaktivt fr.o.m. den 30 januari 2004.

Övergångsbestämmelser för privatinförsel av tobak

Under en övergångsperiod är kvantiteten av cigaretter och andra tobaksvaror som en resenär får föra in för privat bruk från vissa av EU:s nya medlemsstater utan att betala punktskatt i Sverige, samma som gäller för resenärer från länder utanför EU. De nya medlemsstater som regeln berör är Tjeckien, Slovenien, Polen, Slovakien, Ungern, Estland, Lettland och Litauen. Regeln om att privatimport av starköl från länder utanför EU är skattebefriad slopas.

Taxeringsvärdering av lantbruksfastigheter ändras

Inför 2005 års allmänna fastighetstaxering av lantbruksenheter införs ändringar som rör storlekskorrektion, djurstallar och priset på åkermark. För att underlätta för deklareranter och Skatteverket får också fastighetsdeklARATIONER i vissa fall lämnas i ett elektroniskt dokument.

Begränsningsregel för förmögenhetsskatten

Den som fått reducerad fastighetsskatt men som betalar förmögenhetsskatt för sin permanentbostad ska också kunna få reducerad förmögenhetsskatt. Detsamma ska gälla den som betalar förmögenhetsskatt och som sambeskattas med någon som fått skattereduktion för fastighetsskatt. Syftet är att begränsa antalet småhusägare som på grund av stigande taxeringsvärden kan bli skyldiga att betala förmögenhetsskatt. Reglerna tillämpas första gången vid slutlig skatt enligt 2004 års taxering.

Förstärkt skydd för försäkringstagare i livförsäkringsbolag

Flertalet av styrelseledamöterna i icke-vinstutdelande försäkringsaktiebolag och i ömsesidiga försäkringsbolag ska varken vara anställda eller styrelseledamöter i något bolag inom samma företagsgrupp. Riskerna att kostnader och intäkter fördelas på ett otillbörligt sätt gör att enbart styrelseledamöter som inte har någon koppling till övriga bolag i gruppen får handlägga avtal mellan bolagen. Kravet om en försäkringstagarrepresentant begränsas till icke-vinstutdelande försäkringsaktiebolag och möjligheten för Finansinspektionen att utse representanten avskaffas. Styrelsen och bolagsstämman ska ha en rättslig skyldighet att se till att de försäkringstagare som bidrar med riskkapital inte tillfogas otillbörliga nackdelar till andra intressegruppers fördel. Försäkringsbolagen ska ge information om placeringsriktlinjer för samtliga tillgångar och ta fram riktlinjer för hantering av intressekonflikter samt att Finansinspektionen fått skärpta sanktionsmöjligheter. Lagen om finansiell rådgivning till konsumenter ska även omfatta traditionella livförsäkringar och det bör skapas förutsättningar för att Allmänna reklamationsnämnden under 2004 ska kunna återuppta prövningen av vissa försäkringsärenden.

Premiepensionssystemet förenklas

Premiepension kan utbetalas redan från och med den månad då ansökan kommer in till försäkringskassan. Reglerna för premiepensionssparares övergång till traditionell livförsäkring förbättras. Pensionssparare ska utan tidsbegränsning kunna återkalla eller minska sitt pensionsuttag. Vissa av de nya reglerna träder i kraft den 1 juli 2004 och andra träder i kraft den 1 januari 2005.

Bankernas inlåningsmonopol avskaffas

Kreditmarknadsföretag (bland annat finansbolag och bolåneinstitut) får möjlighet att ta emot inlåning från allmänheten. Sådan inlåning omfattas av inlåningsgarantin. Dessutom får icke-finansiella företag, det vill säga aktiebolag och ekonomiska föreningar, ta emot inlåning från allmänheten. Sparpengarna kommer dock inte att omfattas av insättningsgarantin. Av konsumentskyddsskäl gäller en beloppsbegränsning på 50 000 kr per konsument.

Bostadsrättsföreningar ska meddela uppsägning

En bostadsrättsförening blir skyldig att underrätta socialnämnden innan en bostadsrättsinnehavare sägs upp p.g.a. störning eller betalningsförsening.

Möjlighet till förenklat tullförfarande

Förenklade tullregler för import- och exportföretag med verksamhet i mer än ett EU-land möjliggörs. Ett företag med ett särskilt tillstånd ska ha kontakt med tullmyndigheten i endast ett EU-land även om varorna förs in till eller ut ur ett annat EU-land. För att systemet ska kunna användas förutsätts en överenskommelse mellan Sverige och andra berörda länder.

Utbildningsdepartementet

Tf. Pressekreterare Håkan Carlsson (hos Thomas Östros)
Tfn 08-405 18 89

Pressekreterare Erika Ullberg (hos Lena Hallengren)
Tfn 08-405 28 15

Utökad användning av rekryteringsbidrag till vuxenstuderande

Lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande ändras som ett led i en tillfällig utbildningssatsning. Syftet med satsningen är att minska risken för friställning av personal och samtidigt stärka kompetensen inom sektorerna vård, skola och omsorg. Satsningen omfattar anställda inom dessa sektorer och avser studier på halvtid inom kommunal vuxenutbildning eller högskola under perioden den 1 juli 2004 – den 31 december 2005.

De högskoleutbildningar som är aktuella är sådana som har betydelse för yrkesutövningen inom vård, skola och omsorg.

Utbildningen skall kombineras med fortsatt arbete på deltid. Studiefinansiering sker genom att deltagarna beviljas rekryteringsbidrag.

Den kommun eller landsting där sökanden är anställd, eller som finansierar verksamheten hos en privat arbetsgivare där sökanden är anställd, skall pröva om sökanden uppfyller vissa grundläggande kriterier. Centrala studiestödsnämnden (CSN) prövar sedan om sökanden uppfyller övriga krav för att erhålla rekryteringsbidrag.

Ytterligare författningsändringar som satsningen medför är ändringar i förordningen (2002:744) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande, förordningen (2002:398) om statligt stöd för utbildning av vuxna och förordningen (2002:1012) om kommunal vuxenutbildning. Dessutom har regeringen utfärdat förordningen (2004:549) om vissa högskoleutbildningar som anordnas med särskilda medel.

Visstidsutbildning vid särskilda resurscenter

Genom förordningen (2004:203) om visstidsutbildning vid resurscenter har regeringen föreskrivit vad som skall gälla för visstidsutbildning vid särskilda resurscenter (Resurscenter Syn Örebro (Ekeskolan) och Resurscenter tal och språk (Hällsboskolan)). Av förordningen framgår att utbildningen vid resurscentren skall syfta till att ge elever med synskada och ytterligare funktionshinder samt elever med grav språkstörning en utbildning som är anpassad till elevens förutsättningar och som så långt möjligt skall motsvara den utbildning som ges i grundskola eller särskola. Vidare framgår att utbildningen syftar till att ge eleven förutsättningar för fortsatt utbildning i hemskolan och skall fortgå så länge elevens behov kräver det och det inte finns förutsättningar att anordna utbildning av motsvarande kvalitet i hemskolan. I förordningen regleras också vem som har rätt att ansöka och tillvägagångssättet för att ansöka om visstidsutbildning samt rätten att överklaga beslut. Genom det nya ansökningsförfarandet tillgodoses såväl hemkommunens behov av insyn som elevens behov av rättssäkerhet.

Statsbidrag till personalförstärkningar i skola och fritidshem

Bestämmelserna om statsbidrag till personalförstärkningar i skola och fritidshem ändras. Kommuner med ett växande elevunderlag får använda en fjärdedel av den fastställda bidragsramen för att motverka den minskning av personaltätheten som annars följer av ett ökat elevunderlag. Kommunerna får även möjlighet att överföra delar av statsbidraget till en annan kommun när den har gymnasieelever i en annan kommuns gymnasieskola. Vidare skall kommunens insatser från och med den 1 januari 2005 bedömas i förhållande till personaltätheten läsåret 2003/04. Statens skolverk får vid samma tidpunkt möjlighet att bortse från de personalförstärkningar som har finansierats med kommunens egna medel. Slutligen får Skolverket möjlighet att återkräva hela eller delar av bidraget om en kommun inte genomför de åtgärder för vilka statsbidrag har lämnats.

Jordbruksdepartementet

Pressekreterare Anders Teljebäck (hos Ann-Christin Nykvist)

Tfn 08-405 11 88

Ändrade bestämmelser om val till sametinget

Ansvar för genomförandet av val till Sametinget, som tidigare i huvudsak åvilat Sametinget genom dess valnämnd, delas mellan Valmyndigheten, Sametinget och länsstyrelsen. Valmyndigheten skall ansvara för förberedande åtgärder och organiseringen av valet, Sametingets valnämnd skall upprätta röstlängd, utse valförrättare och ordna vallokaler samt länsstyrelsen ansvara för röstsammanräkning och mandatfördelning. Regler om omval införs i lagen.

Möjligheterna till överklagande av den preliminära röstlängden utökas så att den som upptagits i röstlängden kan överklaga beslut om att annan upptagits i längden. De tidsfrister som gäller för genomförande av valen till Sametinget förlängs, bl.a. på grund av den utökade möjligheten till överklagande av röstlängden.

För att motverka partisplittringen i Sametinget ändras reglerna för mandatfördelningen så att talet 1,4 används som s.k. första divisor i stället för talet 1,0. Vidare föreskrivs att grupper, partier och liknande sammanlutningar skall ha dokumenterat stöd av minst 50 personer för att kunna registreras och ställa upp i valen.

Höjda stödnivåer för jordbruket i norra Sverige

Sverige har enligt fördraget om Sveriges anslutning till EU rätt att betala ut ett särskilt nationellt finansierat stöd till jordbruket i norra Sverige. Regeringen har beslutat att höja stödnivåerna för mjölk i stödområde 1 med två öre per kg, för getter i stödområde 1 med 78 kr per get, samt för suggor i stödområde 1-3 med cirka 200 kr per sugga. Ändringen av förordningen

(1996:93) om nationellt stöd till jordbruket i norra Sverige trädde ikraft den 15 juni, men gäller retroaktivt från den 1 januari 2003.

Ny produktsäkerhetslag

Lagen är tillämplig på konsumentvaror och konsumenttjänster. Genom lagen slås fast att näringsidkare bara får tillhandahålla säkra varor och tjänster. I lagen anges när en vara och tjänst skall anses säker respektive farlig. Näringsidkarna är skyldiga att på eget initiativ lämna säkerhets- och varningsinformation samt återkalla farliga varor och tjänster från såväl näringsidkare i senare säljled som konsumenter.

Tillsynsmyndigheterna ges rätt att själva meddela de förelägganden och förbud som behövs. Även tillfälliga förbud samt förbud mot export och utförsel av varor skall kunna meddelas av myndigheterna. En näringsidkare som överträder lagens bestämmelser kan förpliktas att betala en sanktionsavgift.

Stärkt konsumentskydd vid finansiell rådgivning

En ny lag om finansiell rådgivning till konsumenter införs. Lagen gäller finansiell rådgivning som avser placering av konsumentens tillgångar i olika finansiella instrument (t.ex. aktier, fondandelar och obligationer) och livförsäkringar med sparmoment.

Bestämmelserna innebär att näringsidkaren skall se till att den som utför rådgivningen har tillräcklig kompetens. Näringsidkaren skall vidare dokumentera vad som förekommit vid rådgivningstillfället. Det ställs krav på att näringsidkaren skall iaktta god rådgivningssed och att med omsorg ta till vara konsumentens intressen. Lagen kräver också att rådgivningen anpassas till den enskilde konsumentens önskemål och behov. Näringsidkaren kan bli skadeståndsskyldig mot konsumenten för skada som orsakas genom rådgivningen. Konsumentverket och Finansinspektionen har tillsyn över att lagen följs.

Kulturdepartementet

Pressekreterare Manuel Ferrer (hos Marita Ulvskog)
Tfn 08-405 14 04

Miljödepartementet

Pressekreterare Johan Hasslow (hos Lena Sommestad)

Tfn 08-405 20 27

Fem vattendistrikt

För förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön delas Sverige in i fem vattendistrikt – Bottenvikens, Bottenhavets, Norra Östersjöns, Södra Östersjöns och Västerhavets vattendistrikt. Indelningen i vattendistrikt följer vattnets naturliga flöden så att varje vattendistrikt omfattar de landområden varifrån all ytvattenavrinning sker direkt till det angivna havet eller i avrinningsområdet som mynnar i det angivna havet. Grundvattnet och kustvattenområdet ut till en nautisk mil utanför den baslinje som avses i lagen (1966:374) om Sveriges sjövattemråde ingår i vattendistriktet. Ytvatten, grundvatten, kustvatten och landområden vid kusten som inte kan hänföras till ett visst avrinningsområde hänförs till det vattendistrikt som är närmast eller lämpligast. Regeringen meddelar föreskrifter om gränsdragning mellan vattendistriktet, varvid vissa avvikelser får göras från den grundläggande indelningen om det är lämpligt med hänsyn till förvaltningsarbetet. I varje vattendistrikt ska en länsstyrelse utses till vattenmyndighet med ansvar för förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön i distriktet. Regeringen beslutar om myndigheterna. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela de föreskrifter som i övrigt behövs för förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön. Detta framgår av ändringar i 5 kap. miljöbalken.

Motorfordons avgasrening

För att minska utsläppen från motorfordon har bestämmelserna om provning av avgasutsläpp justerats med hänsyn till den tekniska utvecklingen. De skärpta kraven gäller i hela EU och har i Sverige införts genom en ändring i förordningen (2001:1085) om motorfordons avgasrening.

Miljöbedömning av planer och program

I miljöbalken införs nya bestämmelser om miljöbedömning av planer och program.

Sverige har tidigare, tillsammans med övriga EU-länder, beslutat om ett direktiv om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan. Sverige har också undertecknat ett internationellt protokoll om strategiska miljöbedömningar. Direktivet och protokollet, som i huvudsak har samma innehåll, innebär att en bedömning av konsekvenser på miljön ska göras när en myndighet utarbetar vissa planer och program.

De nya bestämmelserna i miljöbalken kompletterar de nuvarande om miljökonsekvensbeskrivningar. Ändringar görs också i vissa andra lagar, t.ex. plan- och bygglagen (1987:10) och lagen (1977:439) om kommunal energiplanering. Ändringarna syftar bland annat till att miljöhänsyn ska komma in tidigare i samhällsplaneringen. Detta underlättar senare bedömningar av miljökonsekvenser i samband med frågor om tillstånd för projekt som genomförs enligt planerna eller programmen. Ändringarna träder i kraft den 21 juli 2004.

Stöd ur Kärnavfallsfonden till ideella föreningar

En lagändring gör det möjligt att ge ekonomiskt stöd ur Kärnavfallsfonden till vissa ideella föreningar. Stödet är avsett att förbättra organisationers möjligheter att aktivt delta i det utökade samråd som ingår i processen med lokalisering av de anläggningar som behövs för slutlig förvaring av använt kärnbränsle. Lagändringen träder i kraft den 1 augusti 2004.

Vattenskotrar

Vattenskotrar kommer i fortsättningen att få användas i allmänna farleder och i områden som länsstyrelsen bestämmer utifrån vissa miljöanknutna kriterier. Länsstyrelsen får även föreskriva om avgränsningar när det gäller

vattenskoteranvändningen i allmänna farleder. Länsstyrelsen ska tillhandahålla en förteckning över de områden där användningen är tillåten. Det ska också bli möjligt att använda vattenskotrar för nyttoändamål som t.ex. sjöräddning. Vattenskoterkörningen måste anpassas till omgivningen så att ingen störs i onödan. Det kommunala samtycke som tidigare krävts för ett beslut att tillåta vattenskotertrafik ersätts med en skyldighet för länsstyrelsen att samråda med berörd kommun och med Sjöfartsverket. Vattenskoteranvändning i strid mot förordningens bestämmelser kan liksom tidigare straffas med penningböter.

Ozon

Regeringen har fattat beslut om nya miljö kvalitetsnormer för ozon i utomhusluft. De nya bestämmelserna genomför direktiv 2002/3/EG om ozon i luften. Miljö kvalitetsnormen för ozon till skydd för människors hälsa är dock mer ambitiös och överensstämmer med tidigare fastställda miljö kvalitetsmål. Enligt normerna ska det eftersträvas att ozonhalten i utomhusluften senast år 2010 respektive 2020 inte överskrider vissa angivna nivåer. De nya normerna införs i förordningen (2001:527) om miljö kvalitetsnormer för utomhusluft. I förordningen införs också bestämmelser om mätning av ozonkoncentrationer, information till allmänheten vid särskilt höga ozonkoncentrationer, åtgärdsprogram och rapportering till EU-kommissionen.

Näringsdepartementet

Pressekreterare Monica Björklund (hos Leif Pagrotsky)

Tfn 08-405 55 60

Pressekreterare Lovisa Lagerström Lantz (hos Ulrica Messing)

Tfn 08-405 36 31

Pressekreterare Åsa Gunnarsson (hos Hans Karlsson)

Tfn 08-405 12 65

Järnvägslag

En ny järnvägslag träder i kraft den 1 juli 2004. Lagen innehåller bestämmelser om järnvägsinfrastruktur och järnvägsfordon samt om utförande och organisation av järnvägstrafik. Bestämmelserna i järnvägssäkerhetslagen (1990:1157) om säkerhetskrav samt ordnings- och straffbestämmelser överförs till den nya lagen. I lagen samlas även andra regler som tidigare varit spridda på ett antal olika lagar och förordningar. Regelverket blir därmed mer överskådligt.

Genom lagen genomförs fyra EG-direktiv vars övergripande mål är att åstadkomma ett harmoniserat regelverk för järnvägen och för järnvägstrafiken.

Lagens syfte är att öka effektiviteten i järnvägssystemet och järnvägens konkurrenskraft. Detta skall uppnås bl.a. genom bestämmelser om driftskompatibilitet och gemensamma förfaranden rörande teknisk kontroll. Tillstånd, i form av licens, skall gälla inom hela EES och Schweiz. Härutöver skall krävas ett nationellt säkerhetsintyg för att få utföra järnvägstrafik här i landet. I lagen regleras hur tilldelningen av infrastrukturkapacitet skall gå till samt hur avgifter för nyttjande av infrastrukturen skall sättas. Grundläggande är att det skall ske på ett konkurrensneutralt och icke-diskriminerande sätt.

I samband med att den nya lagen träder i kraft inrättas en ny tillsynsmyndighet – Järnvägsstyrelsen - vars uppgift bl.a. blir att övervaka att lagens bestämmelser följs, pröva frågor om tillstånd enligt lagen samt att pröva frågor om godkännande av järnvägsfordon och annan materiel.

Moderniserad konkurrensövervakning

Konkurrenslagen (1993:20) ändras som en följd av att en ny EG-förordning trätt i kraft den 1 maj 2004. I likhet med vad som sker på EU-nivå avvecklas det svenska systemet med förhandsbesked (individuella undantag respektive icke-ingripandebesked) i fråga om ett avtal eller förfarande strider mot förbuden i konkurrenslagen. Konkurrensverket kommer således inte att i framtiden meddela förhandsbesked om undantag. Den nuvarande undantagsbestämmelsen i konkurrenslagen blir oförändrad materiellt men görs om till ett ständigt gällande, generellt undantag. Det blir nu företagets sak att själva bedöma om deras avtal är förenliga med konkurrensreglerna. Systemet med gruppundantag för skilda typer av avtal behålls till vidare. Den svenska konkurrenslagen får tillämpas parallellt med EG:s konkurrensregler. Även vissa förfaranderegler ändras.

Lagen (1994:1845) om tillämpningen av Europeiska gemenskapernas konkurrens- och statsstödsregler ändras på så sätt att bestämmelserna om nationell tillämpning av artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget förs över till konkurrenslagen.

Lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2004.

Genom förordning om konkurrensmyndigheter enligt rådets förordning (EG) nr 1/2003 utses Konkurrensverket till konkurrensmyndighet enligt nämnda förordning, där annat inte följer av konkurrenslagen. Förordningen träder i kraft den 1 juli 2004.

Bolagsverket – ny myndighet

Riksdagen beslutade i mars 2004 om inrättandet av det nya Bolagsverket.

Organisationsmässigt innebär det att till Bolagsverket förs de uppgifter som idag handläggs vid Bolagsavdelningen inom Patent- och registreringsverket. Övriga verksamhetsområden kvarblir inom Patent- och registreringsverket.

Förordningen med instruktion för Bolagsverket och ändringarna i förordningen (1995:1386) med instruktion för Patent- och registreringsverket träder i kraft den 1 juli 2004.

Handel med utsläppsrätter

En ny lag om utsläpp av koldioxid träder i kraft den 1 augusti 2004. Lagen innehåller vissa bestämmelser om tillstånd för utsläpp av koldioxid och om tilldelning av utsläppsrätter för koldioxid. Lagen innebär att införandet av ett handelssystem för utsläppsrätter avseende koldioxid för en handelsperiod för i första hand åren 2005 – 2007 påbörjas. En verksamhetsutövare som omfattas av lagen måste senast den 1 januari 2005 inneha ett tillstånd till att släppa ut koldioxid för att ha rätt att bedriva verksamhet vid anläggningar som medför utsläpp av koldioxid. Utsläppsrätterna kommer att utfärdas efter ansökan om tilldelning för de verksamheter som har tillstånd till att släppa ut koldioxid och som därmed ingår i den s.k. handlande sektorn. Verksamhetsutövaren måste för varje år kunna redovisa tillräckligt antal utsläppsrätter för de utsläpp av koldioxid som gjorts från en anläggning som omfattas av systemet.

Genom denna lag påbörjas genomförandet att direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG. Under hösten 2004 kommer kompletterande lagförslag för genomförandet av direktivet att läggas fram.

Lag om sjöfartsskydd

Den 1 juli 2004 träder lagen om sjöfartsskydd i kraft. Lagen kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 725/2004 om förbättrat sjöfartsskydd på fartyg och i hamnanläggningar som träder i kraft samtidigt. Reglerna om sjöfartsskydd syftar till att skydda sjöfartssektorn från grova våldsbrott såsom terrorism. Detta skall ske genom att förebyggande åtgärder vidtas, t.ex. åtgärder som begränsar tillträdet till hamnanläggningarna och som förhindrar att vapen och farliga ämnen förs ombord på fartyget eller in i hamnanläggningarna. I lagen finns bestämmelser om tillsynen av regelverket, straffbestämmelser, vissa processuella bestämmelser m.m.

Vägmärke för trafikplatsnummer

Genom en ändring i vägmärkesförordningen införs den 15 juli 2004 ett vägmärke för trafikplatsnummer.

Vägverket kommer att numrera trafikplatserna på några av de större vägarna. Det nya vägmärket skall användas för att märka ut dessa trafikplatser. Genom att trafikplatserna numreras underlättas trafikanternas orientering. Vidare innebär numreringen att det blir lättare att beskriva var t.ex. en trafikolycka har inträffat. Detta hjälper räddningstjänsten att snabbt komma till olycksplatsen.

Lag om arbetstagarinflytande i europabolag

En lag om arbetstagarinflytande i europabolag träder i kraft den 8 oktober 2004. Den genomför rådets direktiv 2001/86/EG av den 8 oktober 2001 om komplettering av stadgan för europabolag vad gäller arbetstagarinflytande. Regler om hur ett europabolag skall bildas finns i rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag.

Arbetstagarinflytandet skall komma till stånd på följande sätt. Det bildas en förhandlingsdelegation för arbetstagarna som har till uppgift att med

de företag som direkt deltar i bildandet av ett europabolag träffa ett avtal om arbetstagarinflytande i europabolaget. Särskilda bestämmelser reglera arbetstagarinflytandet i europabolaget om ett sådant avtal, av olika skäl, inte ingås mellan parterna.

Avgift till Alfa-kassan

Den som är medlem i en arbetslöshetskassa eller är ansluten till den kompletterande arbetslöshetskassan (ALFA-kassan) betalar medlemsavgift respektive anslutningsavgift till kassan. From den 4 oktober 2004 skall ALFA-kassan även ta ut en avgift av dem som inte är anslutna till kassan eller medlemmar i en annan arbetslöshetskassa när de får ersättning enligt grundförsäkringen enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring. Avgiften skall bidra till att täcka kassans förvaltningskostnader för denna grupp ersättningsberättigade. Avgiften betalas genom att den dras av när ersättningen enligt grundförsäkringen betalas ut.